

Dr. Szigeti Jenő

„Urunk, taníts minket
imádkozni!”

HETEDNAPI ADVENTISTA EGYHÁZ
BUDAPEST TERÉZVÁROSI GYÜLEKEZETE
„Boldog Élet” Alaptívány
Budapest, 2008

Miért kell megtanulni újra imádkozni?

*„Történt egyszer, hogy valahol imádkozott,
és mikor befejezte, így szólt hozzá egyik
tanítványa: 'Uram, taníts minket imádkozni'
(Lk 11,1).*

Azért magányosodott el az ember, mert szívében elveszítette azt a beszélgető partnert, aki mindig jelen van. Bezárult az ég és a másik ember felé vezető hidak is lassan leomlottak. Belezuhanak az embert embertől elválasztó szakadékok mélyébe. A szentnek tartott közösségek érdekközösségekké silányultak, és hiába mondjuk a magunkét, amikor a másikat sem értjük. Ezért hát eljárunk pszichiáterekhez, csodakuruzslókhoz de a segítségükkel nem jutunk célhoz, nem találjuk meg soha önmagunkat. Az ember abból a belső beszélgetésből születik, amit a szíve mélyén folytat. Meg kellene találni újra azt a régi anyanyelvet, aminek segítségével újra szót értünk Istennel, világgal, felebaráttal.

Aki imádkozni tanul, beszélni tanul Istennel. Ahhoz, hogy én úgy legyek ember, ahogyan Isten a teremtéskor elgondolta az életemet, újra meg kell tanulni szót érteni Istennel. Az egyház csak akkor lesz Krisztus teste, ha állandó kommunikációs kapcsolatban van és marad az egyház fejével, Jézus Krisztussal. A bűn kommunikációs zavar Istennel, a másik emberrel és a teremtett világgal. Ha Jézus szavát elnyomja a mi szavunk, ha a másiban csak az ellenséget látom, és nem nyílik meg a szemem Isten szép világára, akkor meghal az imádság és meghal a kereszténység is.

Az imádság a lélek lélegzetvétele. A lélegzetvétélről nem lehet leszokni, mert belehal az ember. Ima nélkül a keresztény is lelki halott. Mivel az ember hármasságban értelmezhető - egyszerre materiális, spirituális és szociális lény -, az imádságnak fontos szerepe van belső harmóniánk megőrzésében. Ha az ember kommunikációs közössége megszakad Istennel, az éppen olyan halálos veszedelem, mintha az anyagcserénkben, vagy emberi kapcsolatainkban állna be a törés. Aki Isten előtt néma, annak nem lesz mit mondani a felebarátjának sem, és nem nyílik ki a szeme Isten remekelt csodáinak szépségére sem.

Hogyan kell akkor imádkozni tanulunk? Becsukott szemmel nem lehet elkezdni az imát. Először látni kell tanulni. Ha kinyitom a szemem – nemcsak a testit, a lelket is -, észreveszem azt a hármas világot, amibe beleszülettem. Van Isten az égben, aki lát engem és éppen olyan biztos, mint a Nap az égen. Talpam alatt van a föld, létem anyagi alapja, amit az az Isten alkotott nekem, aki engem is alkotott az önmagával való közösségre. Mellettem meg emberek vannak, akikért érdemes élni, érdemes őket megszólítani, szeretni. Ez az a hármas, egymásba fonódó tér az, amiben én is ember vagyok. Ez az imádság tere. Ha behunyam erre a szemem, és csak magamat akarom látni, nemcsak az imádságom, hanem az életem lesz értelmetlen, hiszen óriásira dagadt énemtől még önmagam sem látom.

Istennel meg kell tanulunk beszélgetni, gondolatainkat vele megosztani. A beszéd nemcsak szó, hanem megértés is. Az imádságban nem a szavak, a gesztusok, az imádság külsőségei számítanak, hanem a megtalált kapcsolat.

A beszéd nemcsak szó, hanem megértés is. Úgy veszítettük el az imádságot, hogy a csend tűnt el körülöttünk. Minden beszélgetés kétirányú. Nemcsak én mondom a magamét, hanem Isten is szól csendes, szelíd hangon. Meghallani viszont csak az tudja, aki beszél az Istenre hallgatás csöndjének anyanyelvét. Szívünkben zaj van, nem értjük a másikat, a világot ellenségnek gondoljuk, és önmagunkat is elveszítettük. Összes-

csapott fejként felett az élet tengere. A pszichiáter ilyenkor tehetetlen. Legfeljebb azt tanácsolja, hogy növezzünk kopoltyút a víz alatti lélegzéshez. Ezt a fuldoklást nem szünteti meg, egy szépen el-szavalt imádság sem, hiszen ebben nem Istenre, hanem a hallgatókra figyelünk.

Az imádságban nem a szavak, a gesztusok, az imádság külsőségei számítanak, hanem a megtalált kapcsolat. Aki liturgiai szabályokhoz akarja kötni az imádságot, az istenre-találás örömét veszíti el. A másik ember akadály, ellenfél, ellenség lesz, akin át kell gázolni ahhoz, hogy célba érijünk. A világ a bűn fertője lesz, ami Istent is eltakarja előlünk. Meg kell tanulni másképpen látni a világot, a másikat, nehézségeinket és örömeinket. Meg kell tanulni másképpen embernek lenni. Ezért az imádság nem életem nagy siratófala, hanem a látni tanulás helye. Életünkben nem azért vannak a bajok, mert gonosz a világ, meg a másik ember, hanem azért, mert én veszítettem el a szívem mélyén az Istent, a beszélgető társamat.

Hogyan kell szüntelenül imádkozni?

„Mindenkor örüljetek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.” (1Thess 5, 16-18)

Nem biztos az, hogy aki egész nap imát mormol, huszonnégy óras keresztény. Sokan, a maguk vállalta vallásos kötelezettségük miatt nem érnek rá Krisztus követésére. A huszonnégy óras imamormolással nem az a baj, hogy hosszúak és unalmasak, hanem az, hogy aggodalmaskodásból táplálkoznak és nem az örömből. Nem az Istennel való beszélgetés, vagy a hálaadás a tartalmuk ezeknek az imáknak, hanem a kétségbeesett könyörgés. Csak az a szerencsénk, hogy Isten nem a kétségbeesett könyörgéseink alapján visel gondot ránk, hanem az ő eleve elgondolt terve szerint. Akkor tanulunk meg imádkozni, ha az aggodalmaskodó hihiány helyett benne tanulunk meg bízni. Istennel meg kell tanulnunk beszélgetni, gondolatainkat vele megosztani. Így lesz az ember minden cselekedete olyan imádság, ami nem csupán szó, hanem cselekedet is. Isten azt akarja, hogy minden cselekedetünk imádsággá legyen. Így lesz életünknek ismét célja.

Gandhitól, a nagy indiai filozófus-államférfitől megkérdezte egyszer egy primitív amerikai riporter:

- Mondja kedves Gandhi úr, pogány létére ismeri ön a kereszténységet?

- Természetesen – válaszolta bölcs nyugalommal – és nagyon nagyra becsülöm.

- Akkor, Gandhi úr, miért nem szeretne ön keresztény lenni?

- Természetesen lehetnék keresztény – válaszolta Gandhi mosolyogva -, de van egy problémám.

- Mi ez, ha szabad kérdezni? Rögtön megoldjuk.- felelte lelkesen az amerikai riporter.

- Ó, csak annyi – válaszolta Gandhi mosolyogva -, hogy még soha nem láttam huszonnégy óras keresztényeket. Mi pedig igyekszünk úgy élni, hogy minden dolgunkban Őt igyekezzünk imádni, mert szándéka van velünk.

Sok keresztény csak azért szeret lehajtott fejjel, becsukott szemmel imádkozni, hogy ne kelljen Jézusra néznie. Sok keresztényt a térdepelés, meg az összekulcsolt kéz akadályoz meg abban, hogy hite a szeretet által munkálkodjon. Pedig ez lenne a legszebb ima. Így imádságaink buzgó mormolgatása közben nem gondolunk arra, hogy hitünk – mivel cselekedetek nélküli hit - az ördögök hite (Jak 2, 18-19).

A hit igazi megvallása nem fennkölt szónoklás és kegyeskedő cselekedet, hanem mindennapi kötelességeink örömteli teljesítése felebarátaink javára. Isten nemcsak babusgatni akar minket, hanem hordozni akar tanítani. Adta a világot, hogy műveljük és őrizzük a benne kapott értékeket. Adta a másik embert, akin keresztül ő szeret és mi is szeretni tanulhatunk. Aki csak a szent cselekmények közben keresztény, az nem hívő, csak vallásos. Az ilyen ember imádsága csak a kegyesség látszata. Nem hite van ennek az embernek, hanem csak a hiedelmei kormányozzák. Imádsága csak értelem, érzelem és akarat nélkül elmondott szóvirágokból kötött csokor.

Jézus a Hegyi Beszédben ezt tanácsolja: *„Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobába és ajtódat bezárva imádkozzál Atyádhoz titokban; Atyád pedig, aki látja amit titokban teszel, megfizet neked.”* (Mt 6,6). Ha nem jutunk közös nevezőre önmagunkkal, akkor ellenségünk lesz a világ, a másik ember és végül Istenről sem lesz jobb véleményünk, mint az egy talentumos szolgának, aki Urát azért tartotta zsarnoknak, mert őt lehetőségekkel ajándékozta meg. A csendes kamra nem a menekülő ember bunkere a kint leselkedő fenyegetések elől, hanem a látás helye, ahol az értem, értünk cselekvő Jézusra nyílik ki a szemünk. Itt minden imádságunkkal a küldetésünk erősödik meg, annak a tudata, hogy mi a másik emberért itt élő teremtményei vagyunk Istennek, aki használni akar minket.

Istennek terve van velem, célba akarja segíteni az életem, de ezt csak vele megbeszélve lehet megérteni. Az imádságban az önismeret és az istenismeret találkozik egymással.

Nem hiszek az akciós árukban, az akciós imákban sem. A belső kamrát azért ajánlja Jézus az imádság helyéül, hogy ne a templomba, vagy szépen fogalmazott mondataink börtönébe zárjuk be Őt, hanem életünk mindennapi dolgait Vele beszéljük meg. A kamra - zárható helység volt, de nem reprezentatív. A szószéken nem lehet imádkozni tanulni. A csendes kamrában négy szemközt lehet beszélgetni Istennel minden izgalom és szégyenkezés nélkül,

hiszen Ő úgy is mindent lát és tud. A kamrába rejtették a régiek a kincseket, a személyes tulajdont. Személyes kincs az imádság is, amellyel nem az utcasarkokon kell jól szervezett kampányok idején tüntetni. Jézus azt tanította „*ahol a ti szívetek ott van a ti kincsetek*” is. Az imádság belső kamrája nem a titkaink dzsungelében, hanem értékrendünk rendbentartott világában van.

Nem hiszek az akciós imákban, mert simogatással és manikűrözéssel sem lesz az oroszlánból bárány. A vallásos szokásaink nem változtatnak meg minket. A szívünknek, belső emberünknek kell megváltozni. Az értékrendünknek kell visszaalakulni Isten képére és hasonlatosságára, hogy imádkozhassunk. Az imádság nem a rólunk készült megváltási terv korrigálására adatott csodaszöveg, hanem a megváltás titkának megértésére szolgáló eszköz. Ezért a csönd legalább olyan lényeges része, mint a szó. Istennek terve van velem, célba akarja segíteni az életem, de ezt csak vele megbeszélve lehet megérteni. Az imádságban az önismeret és az istenismeret találkozik egymással. A belső kamra az elcsöndesedésben születik. Az ima-kampányok soha nem a dolgok megértését, hanem a tárgyak, a programok és az emberi tervek népszerűsítését szolgálják. Az önismeret és az istenismeret gyógyítja meg a mai keresztényt abból a gögből, amit a mélyen leszállított árú akciós imákból gyűjtött. Mert az akciós ima – akaratátvitel; az igazi imádság – akaratátvétél.

Ezért hát imádkozni tanulni a mindennapi életünk tennivalói között kell elkezdeni, szüntelen imádkozva. Ha reggel útnak indulsz, tedd Isten kezébe a napodat. Ez nagyon egyszerű dolgot jelent. Ha villamosra, autóbuszra vársz, mondd el Jézusnak ezt az egyszerű mondatot: „Uram, te tudod, hogy mi a célod velem, küldj hozzá eszközül egy villamost”. Ha a munkahelyedre érsz, vagy ha bármit teszel, akkor úgy tedd a dolgod, mintha Jézusnak tennéd, és ezt mindig mondd el neki. Beszéljess vele a szívedben. Isten teremtésének az egyik legnagyobb csodája, hogy mi emberek értékelő, önmagunkkal beszélgetni tudó lények vagyunk. Használunk kell az Istennel való kapcsolatunkban is ezt a tulajdonságunkat. Ez a szüntelen való imádság.

Az imádság csendje

*„Csendesedjete el, és tudjátok meg,
hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46, 11).*

A csend adja meg a szavak tartalmát. Kiabálva nem lehet az égre nézni. Watchman Nee írja valamelyik könyvében: „Egy szélről felborzolt tó nem tudja az eget visszatükrözni.” Minekünk pedig, ma az égre van szükségünk, hiszen ott repül az örökkévaló evangélium angyala (Jel 14,7), mi is oda készülünk. Az ég pedig csak a csöndben látszik.

Az ember csendre vágyik, és mégis azt gondolja, ha mindenki szabadon beszélhet, és azt mondhatja, ami a szívében van, akkor minden jó lesz. Amíg Isten elől menekülünk, mint öszszüleink, addig félünk a csendtől. Ezért van az, hogy ha hazamegyünk és otthon csend fogad, akkor bekapcsoljuk a rádiót vagy a TV-t, hogy ne maradjunk négy szemközt önmagunkkal meg Istennel. Természetesen nem tagadjuk meg Istent, csak a templomi imádságok és zsolozsmák, a gyülekezeti elfoglaltságok börtönébe zárjuk, akihez akkor kell elmenni, ha valami baj van, ha a „jaj, Istenem” élethelyzet ránk tör. Sokszor azt gondoljuk, hogy ő néma, pedig csak szívünk zaja nyomja el az ő halk, szelíd szavát. Így lesz a gyülekezeti tevékenység öncélú fáradozás. Mivel a haldokló kereszténység elfelejtette, hogy az imádság nem más, mint a belső csendre találás, ezért jó üzlet lett a meditációs tréning, ami a keresztény lelki gondozás szekularizált változata. Segítségével akarom felépíteni énem nagy bálványiszobrát, ami eltakarja Istent, a felebarátot. Gyógyszer helyett fájdalomcsillapítót kínál. Egészséges emberi kapcsolatokat kíván építeni, de Isten kimarad belőle.

A keresztény meditáció abban különbözik a szekuláris meditációtól, hogy a magam csendjéből belépek az Isten csendjébe. Ha a meditációnak az a célja, hogy az éneket beteljesítsem, vagy kiteljesítsem, vagy mai divatos szóhasználattal: megvalósítsam önmagam, a meditáció méreg. A fogyasztói társadalomban ez olyan csodaszor, alternatív gyógymód mely mindenre jó, de semmit nem használ. Magamnak beszélek benne önmagamról és nincs jelen benne az a Valaki, akiért érdemes csendben

maradni. Az Istennel való személyes kapcsolatom megerősödése helyett, csak az énem izmosodik. Ezért sok keresztény ember a meditációt haszontalannak, ördöginek tartja és a depresszió mocsarába fullad.

A csendre, az Istennel való kapcsolatunk miatt van szükségünk. Ha kérdéseinkre a feleletet az énünk megerősítésében látjuk, akkor a meditációnak az lesz az egyetlen célja, hogy jól érezzük magunkat. Eltűnik szívünkben az a követelményrendszer, ami emberré tesz, és eltűnik az a Valaki, akivel párbeszédben lehetünk. Az imádság a csend beszéde, belépés Isten jelenlétébe. Ha ebben a csendben élek, akkor szüntelen imádkozom.

Mi a szép szavaink egyre jobban megporosodó szóvirágai miatt nem tudunk imádkozni. A szemlélődés, a meditáció hiányában, csak szavaink üresednek meg. A kiüresedéshez elég az énünk, a szemlélődéshez kell az Isten, az az értem cselekvő Valaki, aki azt mondja önmagáról: VA-GYOK. Nélküle a csend nem otthon, hanem űr, a béke pedig bénaság. Hiszen az imádságban nem mi keressük Istent, hanem ő talál meg minket. A keresztény csend nem az egyedüllét csendje, hanem az együttléte. A csendben mondott imádság ezért soha nem monológ, hanem dialógus azzal az Istennel, aki a szívünkre beszél.

*Az imádság
a csend beszéde,
belépés Isten
jelenlétébe.
Ha ebben
a csendben élek,
akkor szüntelen
imádkozom.*

Az imádságnak is van zaja. Van reklám imádság ma is, mint ahogyan Jézus idejében volt. *„Amikor imádkoztok, ne legyetek olyanok, mint a képmutatók, akik szeretnek a zsinagógákban és az utcásarkokon megállva imádkozni, hogy lássák őket az emberek. Bizony mondom néktek: megkapták jutalmukat. Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyádhoz titokban; Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megfizet neked.”* (Mt 6,5-6).

Lehet az utcán is imádkozni, de csak akkor, ha a szívünkben őrizzük Isten csendjét. Az ima erejét, értelmét az adja meg, ha ez a csend sugárzik át szavainkon. Azzal nem lehet segíteni az embereken, ha megfellebbezhetetlen „igazságokat” vágunk a fejükhöz. Bunkósbottal nem lehet a világot megjobbítani. Minden régi és mai becsületes farizeus ezt akarta. Közben nem találták meg Jézussal a kapcsolatukat. Az imádság nem arra való, hogy hitünket reprezentáljuk vele, hanem arra, hogy Istennel úgy legyünk közösségben, hogy a másik ember barátává, testvéreivé tudjunk

lenni. A belső szoba ajtaját nem azért kell bezárni, hogy a másik embert zárjuk ki onnan, nem is azért, mert a mi Istenünk világidegen. Isten az „én”-ünk kiabálásától, szerepjátásaink lármájától akar bennünket megszabadítani, hogy halljuk meg az ő szelíd csendes hangját. Ez kell ahhoz, hogy Istentől vezetettek legyünk, mert ő nem titokban akar megfizetni.

A csend

Mk 4, 35-41 margójára

Uram,
a lélek tengerén is fúj a szél.
Félelemhabok, indulathullámok
nyaldossák szívem ladikját,
ahol Jézus aluszik –
pedig én aludtam el.
Aggodalmas hithiányom zűrzavarából
jó volna belezuhanni
a te szelíd szavakat rejtő csendedbe.
A süket némaság – fáj,
a létvihar ordító lármája süketít,
de a te halk, szelíd szavad, és
tenyered simogatása
– a csend, átölel.
S Jézus a hajóból
újra nekem szól.
(Sz.J.)

A józan imádság titka

*„Mindennek a vége már közel van:
legyetek tehát bölcsek és józanok,
hogy imádkozhassatok” (1Pét 4, 7)*

Nem elég kétségbeesve imádkozni, nem elég hinni a csodákban. El kell hinni, és tapasztalni kell, hogy a mi életünk is Isten kezében van. Napjainkban is van még elegendő ereje megoltalmazni azokat, akik keresik őt és rábízák életüket. Ezért hát lehet életünkben rossz, lehet jó is, de minden dolog mögött ott van Isten, aki szeretne ma is tanítani nekünk valamit. Terve van velünk is éppen úgy, mint őseinkkel. A „pánik imádság” nem vezet célhoz. Ma nagyon sok ember bezárja Istent a templomok hűvös csendjébe, de ez a csend nem Isten csendje, amiben ő a szívünkkel beszélget. Akinek csak akkor van Isten, amikor eljön a „jaj, Istenem” helyzet, az nem tanult meg imádkozni, mert nem él Isten állandó jelenlétében. Az ilyen ember nem tudja, hogy Isten ószövetségi neve – Jahve – azt jelenti: „levő”, „létező”. Isten nem valami természetfeletti lény nagyon messze, akinek az országát a Biblia képei alapján elképzeljük, hanem Isten a lét, *„őbenne élünk mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,28)*. Ő a minden, csak ma is igénybe kell venni erejét, mely nem valamilyen karizmatikus praktika, vagy csodatevő képesség által érhető el. Ma is sok olyan keresztény van, aki büszkén hirdeti magáról, hogy ő bír a Szentlélekkel, csak sajnos az élete azt bizonyítja, hogy a Szentlélek nem bír vele. Miközben Isten nevében álcodákkal gyűjti az embereket, az élete, hite nem jó irányba változik. Isten így eltűnik a szenzáció görögtüzében.

Vihar esetén nem saját erőnkől kell küzdenünk és megszűntetnünk a vihart, hiszen nem vagyunk rá képesek. Fel kell fedeznünk a mi törekeny hajónkban is az élet Urát. Ha bármi éri a keresztényt, akár jó, akár rossz, az első kérdés, amit fel kell magunknak tenni, hogy miért engedte meg Isten, hogy ez megtörténjék?¹ E mögött a kérdés mögött az a hit húzódik meg, hogy a keresztény életében, - ha valóban Jézus követője, nincsen

¹Dr. Szigeti Jenő: *Miért engedi meg Isten?* („Válaszok napjaink kérdéseire” kiadványsorozat, 2006)

véletlen. Jézus tanítványainak tett utolsó ígérete így hangzott: „*íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” (Mát 28,20) Ami ma velem történik, az nem Isten sorscsapása, vagy olyan dolog, ami azért következik be, mert Sátán támad, vagy, mert Jézus annyira el van foglalva a világ és a menny dolgaival, hogy nem ér rá ránk figyelni. A szenvedés, nem Isten „figyelmetlensége” miatt van, hanem azért, mert még van, amit meg kell tanulnunk ahhoz, hogy Isten alkalmassá tegyen a mennyre. Isten szeretetéből senki nem tudja azokat kiszakítani, akik szövetségesei lettek Jézus Krisztusnak. De ez a szövetség a belső csendben születik. Minden dolog, ami velünk történik, előbb Isten előtt volt és ő azért engedte meg, mert a hitünknek, legfontosabb érzékszervünknek szüksége van rá. Ezért a próba mögött nem csupán a Sátán elveszíteni akaró szándéka van, hanem Isten lehetősége a győzelemre. Az imádságnak éppen az az egyik célja, hogy ezt az isteni szándékot megértsük.

A második kérdés, amit önmagunktól meg kell kérdezni, az elsöre épül, annak a konkretizálása. Mire akar Isten engem a viharban megtanítani? A kereszténység nem elméleti tudás, hanem Jézus követésének gyakorlata. A próbákat nemcsak elviselni kell, hanem belőlük meg kell érteni Isten tanító, nevelő szándékát. Vannak olyan élő hitű keresztények, akik azzal büszkélkednek, hogy keményen kitartanak a viharban, de nem tanulnak semmit. Sóhajtoznak, és nem látják, hogy Krisztusnál ott van a szabadulás, de ennek a tapasztalásához rá kellene jönni arra, hogy Isten valamit valamiért enged meg, neki célja van a próbákkal. E nélkül a felismerés nélkül nem élük át Isten szabadításának örömét és ezért Istennek újra meg újra meg kell ismételni a próbát, mert a vihar nem érte el a célját. Minden próbában van Istennek üzenete hozzánk. Ez nem valamilyen hittételbe rögzíthető tanulság, hanem valamilyen gyakorlati készség. Ezt meg kell keresni, hogy Isten célszerű ereje, viharon győztes hatalma nyilvánvalóvá legyen előttünk.

De van egy harmadik kérdés is. Hogyan akar Isten a viharból kivezetni? Jézus nemcsak meg tudja szüntetni a szembefújó szeleket, hanem a viharok tanulságát is bele tudja építeni az életünkbe. Isten nem a vihart akarja megszüntetni, hanem engem akar megmenteni. Az Isten nélkül élő ember élete előbb vagy utóbb céltalan lesz. Aki soha nem küzd meg a viharral, az soha nem fog győzni. A vihar nem azért van, mert Isten nem ér rá figyelni ránk, hanem azért, mert ő olyan úton vezet, ami biztosan elér az örök életig.

Az ember igazi, belső élete mindig túlér a földi élet szűkös keretein. Isten örök életre teremtett bennünket, és a megváltás tervének pontosan az a célja, hogy ez valóra váljon. Ez nemcsak egy egyetemes, a világ egésze számára elkészített terv, hanem Isten személy szerint nekem is és mindnyájunknak tervet készített, még a világ megalapítása előtt. Számomra az Isten jó üzenete, evangéliuma az, hogy ma is az ő segítségével vagyok képes győzni. A keresztény ember akkor kerül veszélyes helyzetbe, amikor magának akarja elkészíteni a szabadulás tervét. Az ember szívesen készít terveket Istennek, de Isten tervét csak önzésünk feladásával lehet felismerni. Erre szolgál a próba. Jézus már győzött de az ő hatalma akkor lesz nyilvánvaló, ha a szemem végre rányílik arra, hogy az ő hatalmas ereje, valódi oltalom az életem viharaiiban. Isten nem az életünket tönkretévő ál-értékeinket akarja örökkévalóvá tenni, hanem bennünket akar újra az ő képére és hasonlatosságára teremtett lényekként látni. Isten úgy oltalmaz, hogy vezet. A kérdés az, hogy látom-e őt a hajóban? Az imádságnak is vannak veszélyei. Szüntelen imádkozni tettek nélkül veszélyes dolog. Legalább annyira az, mint tenni imádkozás nélkül. Sokszor Istentől rendelt köteleességteljesítéseink helyett szoktuk imádkozni. Ez a józantalan ima legfontosabb ismertetője. Nem gyógyulni akarunk, mert az fájdalmas és nehéz, hanem jobb esetben egy olyan csodára várunk, amely úgy gyógyít meg, hogy semmi ne változzon és úgy legyen, ahogy mi álmodjuk.

*Szüntelen
imádkozni tettek
nélkül veszélyes
dolog. Legalább
annyira az, mint
tenni imádkozás
nélkül.*

Hallottam egyszer egy régi történetet. Volt egyszer egy nagyapó, aki szelíden pipázgatott a méhesben. Hogy, hogyan nem, egyszer a bodor füstöket eregető csibuktól kigyulladt a szakálla. A nagyanyó, aki a virágokat gyomlálta a kertben észrevette, hogy valami ég. Odarohant az öreghez és így kiáltott rá:

- Uram, Isten! Meggyulladt a szakállad!

- Tudom - válaszolta egykedvűen az öreg – de most ne zavarj asszony, mert most imádkozom, hogy a jó Isten küldjön esőt, ami eloltja a tüzet.

Nem az teszi pogánnyá az imádságot, hogy hogyan szólítom meg Istent, hanem az, hogyha a szó elnyomja a tettet. A sok szótól nem hallom meg azt, amit Isten üzen. Az ilyen imából nem a könny hiányzik, nem is a szép szavak, hanem az engedelmesség. Szünet nélkül imádkozni Istenhez, dicséretes dolog az emberek előtt, de legalább annyira veszélyes, mint esőre várni, ha ég a ház.

Az imádság, meg a másik

„Ha tehát áldozati ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott jut eszedbe, hogy atyádfiának valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb atyádfiával, és csak azután térj vissza, s vidd fel ajándékodat.” (Mt 5, 23-24).

A fájdalom nélküli csodák nem nevelnek. Ha meggondolatlan, rövidlátó kéréseink szerint cselekedne Isten, soha nem lennénk alkalmasak a mennyre. Sokszor eszembe jut egy mondat, amit valahol olvastam: „Eleget beszéltünk az emberről, ideje lesz Istenre gondolni”. Ma a keresztény közösségeink életét figyelve, sokszor kedvem lenne elkiáltani magamat: „Eleget beszéltünk Istennek, ideje lenne az emberre gondolni, s úgy imádkozni”. A mai kereszténység nagy bűne, hogy a szó elnyomta a szív és a tettek imádságát és eltűnt belőle az ember. A törvény a kegyelemmel, az érdemszerző kegyes jócselekedet a passzív fogyasztói szemlélettel küzd, és közben elvész a cselekedeteink által munkálkodó hit öröme.

A felebarát-hiányos imádság nem nyitja meg az eget, inkább süketté és vakká tesz életem saját problémáira. Az imádság nem menekülés az emberek elől Istenhez, hanem menekülés önmagam elől Istenhez, hogy az emberekben észrevegyem a rangrejtve köztünk lévő Jézust. Istennek nincs szüksége látványos adományainkra, amiket hitünk bizonyítására és reklámozására szoktunk adni neki – önmagunkért. Jézus azt akarja, hogy megtanuljunk a másik emberért a földön élni.

Amerikában egyszer egy ifjúsági istentiszteleten hallgattam egy elgondolkodtató megzenésített „Mi Atyánkot”. Arról szólt, hogy a mai keresztény tudja az Úrtól tanult ima szavait, de kifordul nyelvünkön az imádság és valahogyan így kezdünk imádkozni. „Én Atyám, ki vagy az én menyenyemben, szenteltessék meg az én nevem, jöjjön el az én országom, legyen meg az én akaratom, mint a mennyben, úgy a földön is”. Csak az a baj – fejeződött be a különös imádság – hogy az ilyen imára Jézus nem tud Áment mondani.

Jézus, amikor imádkozni tanított, nem egyénileg korrepetálta a tanít-

ványokat, hanem közösséggé kovácsolta őket. „*Ti tehát így imádkozzatok*” – kezdte a Mi Atyánkot, ami végig többes szám első személyben íródott. Első személyben azért, mert az imádság a lélek személyes ügye, többes számban azért, mert mindig közösen, kéz a kézben állunk Isten előtt. A mennybe vezető keskeny út olyan szűk és szoros, hogy rajta csak kéz-a-kézben járhat az ember.² Nemcsak a testvéremnek van rám szüksége, hanem nekem is szükségem van a másikra, hogy ember lehessen úgy, ahogyan az Isten megteremtett. Hiábavaló dolog azért imádkozni, hogy Isten a másik embertől szabadítson meg. Isten inkább fel akar szabadítani önző énemtől a másik ember szeretetére, szolgálatára, az Istennel, emberrel, világgal való közösségre. Erre a közösségre teremtettünk és ennek a közösségnek a helyreállítását szolgálja az ima.

Az imádság soha nem arról szól, hogy én, az imádkozó, vagy a másik ember, akitől, vagy akiért akarok valamit, milyen, hanem arról, hogy mit akar Isten mivelünk.

Az imádság alapja nem a szó, hanem a kapcsolat. Akkor is ha Istennel van dolgunk, meg akkor is, ha a felebarátunkkal vagy a világ dolgaival kerültünk feszült helyzetbe. Ezért az imádságban nem kimenekülünk a bűnökkel, gyarlóságokkal teli világból, hanem odame-nekülünk Istenhez. Elrejtözünk benne, hogy vele bárkihez, bárhová, bármilyen körülmények közé elmehe-sünk. Ráhagyatkozunk, hogy legyen erőn arra, hogy egymás terhét hordozzuk. A csendes kamrában is a felebarátért, a kapcsolataink megtisztulásáért vagyunk egyedül. Az imádság akkor lesz erőtlenné, ha Isten cselekedete helyett a magunk jó vagy rossz lelkére fordítjuk a figyelmünket. Az imádság soha nem arról szól, hogy én, az imádkozó, vagy a másik ember, akitől, vagy akiért akarok valamit, milyen, hanem arról, hogy mit akar Isten mivelünk.

Az imádkozás, egy magatartási mód, életszemlélet. Mértékletesség és józanság kell hozzá (1Pét 4,7). Ez a helyes kapcsolaton fordul meg. A mértékletesség az anyagi világgal való harmóniánk mércéje, a józanság pedig, a társadalmi létünk egészsége. Ma nagyon sok keresztény úgy gondolja, hogy az imádságnak felkorbácsolt érzelmeink teremtenek alapöt. Az extázisban eltűnik a másik, megszűnik az ember közösségi lénynek lenni. Ez az igazi imádság ellen hat. Aki imádkozik – közösséget keres Isten mércéje szerint. Az imádkozik helyesen, aki nem az álmok szí-

² Erdélyi László: *A keskeny út és a sztráda* („Válaszok napjaink kérdéseire” kiadványsorozat, 2007)

várvány hídján akar a mennybe felmenni, hanem józanul, tárgyilagosan gondolkodva látja meg a pillanatoknak az értékét. A kétségbeesésben épp úgy, mint az extázisban nincsen józanság, ezért alkalmatlanná tesz az igazi imádságra. A pánik sohasem a hit, hanem a hitetlenség jele.

Köznapi imádság

Uram, Istenem!
Szeress láthatóbban engem,
hogy szeretni tudjam
ki ellenemre él,
és azt is, aki tőlem fél,
mert nélküled erre
képtelen vagyok.
Összeszorított ököllel
még fogni sem,
imádkozni sem lehet.
Így kezem,
értelmetlen, béna szívem
célját is elveszíti.

(Sz.J.)

Miért kérünk, ha Isten úgyis tudja?

„Amikor pedig imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy bőbeszédűségükért hallgattatnak meg.

Ne legyetek tehát hozzájuk hasonlók, mert tudja az Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek tőle”

(Mt. 6, 7-8)

Az igazi imádság legnagyobb ellensége az üres szó. Ez rendszerint abból ered, hogy Istennek mi el akarjuk magyarázni, hogy nekünk mire van szükségünk, meg akarjuk őt győzni arról, hogy az általunk elgondolt jót vigye véghez, ha kell, a számunkra előre elgondolt megváltási tervünk ellenére is. Sokszor, amikor azt gondoljuk, hogy imádkozunk, csak szócsatát vívunk Istennel. Az evangélium egy érdekes szót használ itt, amit „bőbeszédűséggel” (görögül: battalogoó) fordítottunk. Ez szó szerint, egy nagyon tüskés, batta nevű cserje töviseinek a szedegetését jelenti, amit a hiábavaló fáradságra, a hasztalan gyötrődésre, a céltalan fecsegés jelölésére használtak az Újszövetség korában. Az imádságnak nem a megváltási terv módosítása a célja, hanem éppen ennek a születésünk előtt már elkészült tervnek az elfogadása. Nem azért kérünk, mert Isten elfelejtette ezt a tervet, hanem azért, hogy megtaláljuk mi is a helyünket ebben a tervben.

Sokszor, amikor azt gondoljuk, hogy imádkozunk, csak szócsatát vívunk Istennel. Istennek mi akarjuk elmagyarázni, hogy nekünk mire van szükségünk, meg akarjuk őt győzni arról, hogy az általunk elgondolt jót vigye véghez.

Jézus így bízta hallgatóit a Hegyi Beszédben: *„Kérjétek, és adatik néktek, keressetek, és találtok, zörgessetek, és megnyitattik nektek” (Mt 7,7).* Ahhoz, hogy a megváltási terv rám vonatkozó részét elfogadjam kérem, keresnem, zörgetnem kell. Ez minden imádságunk értelme, célja. Először is, kérnünk kell, mert Istenhez csak úgy van közünk, ha felismerjük inségünket. Meg kell szabadulnunk az „önmegvalósítás” gőgjéből. Minden igazi imádság azzal kezdődik, hogy beismerem azt, hogy magamtól tehetetlen vagyok, Istenre szorulok. Kü-

lönben az imám nem más, mint az elől imádkozó farizeus gőgös dicsekedése, akinek Istenre csak azért volt szüksége, hogy legyen valaki nagy hatalmú lény, aki gratulál hitbéli teljesítményeiért. A Jézus körül tolakodó sokaság elhitte, hogy Jézus tud csodákat cselekedni. Mégis üresen mentek el tőle, mert nem tudtak kérni, csak látni, hallani, csodálkozni jöttek Jézushoz.

Nem azért imádkozunk Jézus visszajöveteléért, mert bizonytalan az, hogy ő jön. Krisztus visszajövele biztos, mert Isten megígérte. Nekem azért kell érte imádkozni, hogy énértem is jöhessen ő. A hívő ember nem a Krisztus visszajövetelét megelőző nagy nyomorúságtól való félelmében imádkozik, hanem reménykedve, felemelt fejjel vár, mert tudja, hogy Jézus visszajövele az egyetlen megoldás életünkre. Istennek arra van igazán szüksége, aki keres.

Keresni több mint kérni. A kérő ember belátja tehetetlenségét. A kereső kezdi megtalálni Isten végtelen erejét. A kérőnek szüksége van valamire. A kereső addig nem nyugszik, míg rá nem talál arra a valakire, akit keres. Jézus arra tanít, hogy „ne csak Isten áldása után, hanem Isten után sóvárogjatok” (E. G. White: Gondolatok a Hegyi Beszédről. 115.old).

Sokszor úgy érezzük, hogy ez a sóvárgás viszonzatlan marad. Ekkor viszont zörgetni kell. A kérő, hitének kolduskezét nyújtja ki. A kereső sóvárog valaki után. A zörgető viszont akar valamit és mindent meg is tesz azért, hogy célját elérje. Jézus nemcsak útítársunk, hanem nála otthon vagyunk. Ezért kell az ő ajtaján zörgetnünk. Az ige különös módon érteti meg velünk ezt az igazságot. Nem parancsoló módban mutatja ez az ige a mondat igazi cselekvő alanyát, hanem Isten nevét rejtő passzívumokban („adatik”, „megnyitattik”). A rejtett alany, aki megnyitja az ajtót, aki úgy felel imádságunkra, hogy ad, nem más, mint maga Jézus Krisztus.

Minden imádság alanya Isten. Ő nem lesz soha a mi akaratomk szolgálja. Jól ismer minket, és féltő szeretettel várja szívünk döntését. Azért kérhetek, mert ő kér engem. Azért kereshetek, mert ő keres és talál meg engem. Azért zörgethetek, mert ő zörget - a kívülre zárt Isten Fia – aláztosan a szívem ajtaján. Ő be tudná törni a zárat, de nem teszi. Vár rám. Vajon kinyílik-e az ajtó? ³

Az imádságban csak akkor történik valami, ha Isten cselekszik. A meg-

³ Dr. Hangyás László: Jézus az ajtó előtt áll („Válaszok napjaink kérdéseire” kiadványsorozat, 2007)

szokott, elszürkült szó még nem cselekvés. Nem is dicsőíti igazán az Urat. Az ő igéje viszont mindig cselekvést, történést, létezést jelentő szó. Aktivizál, döntésre hív. Ezért minden imának Isten az alanya. Ha benne igent mondok neki, akkor bekapcsol engem abba nagy tervbe, amiért Jézus az életét adta és a megváltás lesz életem igazi értelme. Csak Jézusban ér célba az imádság minden szava. Azért kell imádkoznom, hogy Istennel, mint teremtő égi Atyámmal Jézus által ismét harmóniába kerüljek.

Jézus látni tanít

Azt hittük régen, hajdanában,
mikor még friss volt szívünkben
az első szeretet tüze, hogy a
körülmények jerikói kőfalai
porba omlanak, ha hiszünk,
s megszűnik körülöttünk az a rossz,
mely Krisztushoz űzött, menekített,
s az angyalszárnyak suhogása
elűzi Laodicea árnyait.

De Jézus mást gondolt.
A szemünket érintette,
hogy látni tanuljunk
Mesterünktől, másként a másikat.
Mert bennünk - mint minden
dolgunk mélyén -, Krisztus él,
s szemgyógyító írja
a másokban, egyedül őt
meglátni, naponta tanít.

(Sz.J.)

Jézus egy imádkozó közösségért jön

*„De még most is így szól az ÚR.
Térjete meg hozzám teljes szívvel, böjtölve,
sírva és gyászolva! Szíveteket szaggassátok
meg, ne a ruháitokat, úgy térjete meg Istene-
tekhez, az Úrhoz! Mert kegyelmes és irgalmas
ő, türelme hosszú, szeretete nagy, és megbán-
ja, még ha veszedelmet hoz is” (Jóel 2, 12-13).*

Jézus visszajön ítélni eleveneket és holtakat. Ez keresztény hitvallásunk elengedhetetlen része. Ez nem Isten fenyegetése, amitől félnünk kell, hanem Jézus Krisztus egyedül célravezető megoldása. Az ítélet nem Isten bosszúja az ember gonoszsága miatt, hanem az Istentől elszakadt ember maga választotta sorsának végső kiteljesedése. Vele szemben áll Isten ma is hirdetett „örökkévaló evangéliuma” (Jel 14,6), ami ebből az öngyilkos állapotból akar kiemelni minket. Az ítélet és a kegyelem Istennek nem kétféle indulata, hanem egyféle szándéka: a megváltás tervének beteljesítése. Jézus visszajövetele ezért vigasztaló üzenet. Pál erről így tanított. *„Mert amint felhangzik a riadó hangja, a főangyal szava és az Isten harsonája, maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először fel-támadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmara-dunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegő-be, és így mindenkor az Úrral leszünk. Vigasztaljátok tehát egymást ezekkel a beszédekkel” (1Thessz 4,16-18).*

Jézus visszajövetele Istennel való közösségünk, istenképűségünk teljes helyreállítása lesz. Ezért vigasztaló üzenet ez. Ugyanakkor a Biblia azt is tanítja, hogy Jézus visszajövetele előtt nehéz idők állnak be. Beszél a természet, a társadalom és a vallások életében előforduló jelekről, megpróbáltatásokról, amelyek nem Isten előrehozott büntetései, hanem az Istennel való kapcsolatát megszakító ember magatartásának törvényszerű következményei. Minden nyomorúságunkra utaló jel mögött a kapcsolatait tönkretévő ember áll, aki konfliktusba került Istennel, a másikkal és a teremtett világgal.

Jézus hívása hangzik - még most is szól az Úr - az evangélium hirdet-

tetik minden ágazatnak, nyelvnek és népnek. De a hívást el kell fogadni, a kapcsolatot Istennel, emberrel, világgal itt a földön kell helyreállítani. A megtérés ennek a háromágú, Istennel, világgal, egymással kialakított kapcsolatnak a helyreállítása. A szív megváltozása és nem a szokások, istentiszteleti rítusok megváltoztatása. A kapcsolatápolás eszköze az imádság. Jézus mindennapi beszélgető társaiért jön vissza, azokért, akik a riadó hangját – amiről az apostol beszél – előbb meghallják, mint ahogyan Uruk visszajön.

Bűneinknek az a tragikus következménye, hogy tönkre tesszük vele az Istentől nekünk ajándékozott világot éppen úgy, mint emberi kapcsolatainkat. Ma már mindenki tudja, hogy a természet világának az ember a legnagyobb ellensége, aki éppen ebből a neki teremtett világból él. Megnövekedett tudásunkat arra használjuk, hogy magunk alatt vágjuk a fát. Ezzel szorosan összefügg az is, hogy emberi érdekellentéteinken, agresszív indulatainkon sem tudunk úrrá lenni. Emberi közösségeink morális alapjai is megrendültek, mert az érdek az erkölcs fölé kerekedett. Így lett az ember – önpusztító lény. A Biblia ezt az önpusztító indulatot nevezi bűnnek, ami több mint egy-egy hibás cselekedet. Ez kapcsolataink lerombolása. Ez a kapcsolatra teremtett ember végveszélye.

Jézus így tanította tanítványait visszajöveteléről: *„És akkor jelek lesznek a napban, a holdban és a csillagokban, a földön pedig a tenger zúgása és háborgása miatt kétségbeesnek a népek tanácstalanságukban. Az emberek megdermednek a félelemtől és annak sejtésétől, ami az egész földre vár, mert az egek tartóerői megrendülnek. És akkor meglátják az Ember-fiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel, és emeljéte fel fejeteket, mert közeledik a megváltásotok.”* (Lk 21,25-28). A konfliktus végső feloldása: Jézus visszajövele. Ez állítja helyre a kapcsolatot a föld és a menny között. De van egy híd, az egyedüli, ami ezt a konfliktust áthidalja: ez az imádság. Amikor Jézus eljön, csak kétféle ember lesz a földön: a kétségbeesett, aki a hegyekhez és kősziklákhöz imádkozik, hogy rejtsek el a közelítő Jézus színe elől (Jel 6,16), és a felemelt fejű, örömmel várakozók tábora, akik nem a kősziklákhöz imádkoznak, hanem élő kapcsolatban vannak már itt a megpróbáltatások viharáiban Urukkal. Az ókori kegyes ember felemelt fejjel, kitért karokkal imádkozott, mert a segítséget, meghallgatást felülről várta. Isten felemelt fejű, bizakodó emberként akar minket látni. Így lehet csak érvényesen, helyesen várni Jézus visszajöveletét.

Az emberi reménységeink nem tudnak felemelt fejű emberekké tenni, csak az örökkévaló evangélium. Ennek elfogadásához nem elég az értelem belátása. Szükség van a belső kapcsolatépítésre. A Jelenések könyve csúcán repülő angyal kínálja ezt az örökkévaló evangéliumot, amit három angyal hármas üzenete bont ki. Nem véletlen, hogy az első angyal felszólítása így szól: „*imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait*” (Jel 14,7). Jézus nem azokért jön, akik elhítetik magukkal, hogy önmagukat – Isten erejének segítségével – tökéletessé sikerül formálniuk, hanem azokért, akik az imádság hidját Istennel megépítik. A teremtő Isten hite, imádata meg azért fontos, mert Isten nem

Jézus nem azokért jön, akik elhítetik magukkal, hogy önmagukat – Isten erejének segítségével – tökéletessé sikerül formálniuk, hanem azokért, akik az imádság hidját Istennel megépítik.

angyalokká akar bennünket átváltoztatni, hanem azt akarja, hogy igazán emberek legyünk, olyanok, mint akiké kezdetben alkotott minket. Az örökkévaló evangélium imádkozó, Krisztussal kapcsolatot építő embereket gyűjt egybe, akiket az Istennel való közösség formált újra emberré.

Isten ehhez a munkához az eluralkodó kapcsolatrombolás világában a késői eső különös segítségét ígéri. Ez lesz az új pünkösöd, ami Isten felemelt fejű, reménykedő népének segítséget ad az evangélium jó hírének hirdetéséhez. Ahogyan pünkösödöt

az apostolok egyre bővülő közösségének imája előzte meg, aminek az volt az alapja és eredménye, hogy szívük-lelkük egy volt (ApCsel 1,6), úgy ma is a késői eső kitöltetésének az az előfeltétele, hogy az imádság közössége létrejöjjön. Nem azért kell imádkozni, hogy Isten el ne feledje, amit megígért, nem is azért, hogy Istent sürgessük, hiszen nem az imádságunk irányítja Istent. Az ima, az elfogadás, a készenlét eszköze. Ennek jele az egység, az ellenséges konfliktusaink feloldása.

De hiába imádkozunk a késői esőért, ha a korai eső mindenkinek felkínált áldásaival nem élünk. Ha Palesztinában – innen való ez a bibliai kép – nem hullott a korai eső, hiába imádkoztak a gazdák a kései esőért. Az elsőt nem pótolta a második. A korai eső elfogadása az ember lehetősége, a késői eső elküldése az Úr Isten dolga. Amíg Isten örökkévaló evangéliuma számomra nem lesz az éneket, mindennapi, Istentől eltávolodó és eltávolító cselekedeteimet megítélő, megtérésre indító valóság, hiába imádkozom a késői esőért. Csak Isten dolgába avatkozom.

Az imádság olyan beszélgetés Istennel, ami nem őt változtatja meg,

akinél nincs változás vagy változásnak árnyéka, hanem engem. Istennek nincs szüksége a szépen fogalmazott szavaimra, nekem van órá szükségem, mert benne, vele kapcsolatban vagyok ember igazán. Isten hív bennünket, mert beszélgetni akar a szívünkkel. Nem új Mi Atyánkot akar tanítani, nem is több imaórát akar, amit jobban megszervezünk. Szomjúságot akar támasztani a szívünkben a vele való közösségre. Azt akarja, hogy így vele járó, szüntelenül imádkozók legyünk, akik életüket Isten tenyerére helyezték, hogy Jézus az ég felhőiben értünk jöhessen.

*Istennek nincs
szüksége a szépen
fogalmazott szavaim-
ra, nekem van órá
szükségem, mert
benne, vele
kapcsolatban
vagyok ember
igazán.*

Vers a jelenről

A **múlt**nak nem vagyunk urai,
merengve tervezni benne, nem érdemes.
A **jövő** a biztos, mert ott az út vége,
hol Krisztus vár türelmesen.
De a **jelen**: a mai nap, a pillanat,
mikor a papírt szántja a toll,
ez a nagy kérdőjel!
Ma dől el, hogy jó úton indulsz előre,
vagy a semmibe hull a pillanat,
s mint a hópehely, eltűnik
a fekete rög homloka mögött,
ha jön a tavaszi szellő lágy simogatása.

(Sz.J.)

